

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2024, sen. zn. 29 ICdo 170/2024, ECLI:CZ:NS:2024:29.ICDO.170.2024.1

Číslo: 40/2025

Právní věta:

„Jiným procesním úkonem“, který podle § 401 odst. 1 insolvenčního zákona nesmí být obsažen v hlasovacím lístku, jímž věřitel hlasuje o způsobu oddlužení po zahájení insolvenčního řízení, je i procesní úkon (jiný hlasovací lístek), jímž věřitel hlasuje o něčem jiném (např. o tom, zda doporučuje vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.11.2024

Spisová značka: 29 ICdo 170/2024

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční řízení, Oddlužení (povolení, schválení), Žaloba pro zmatečnost

Předpisy: § 229 odst. 4 o. s. ř.

§ 3 vyhlášky č. 191/2017 Sb.

§ 399 IZ ve znění do 30. 9. 2024

§ 4 vyhlášky č. 191/2017 Sb.

§ 400 IZ ve znění do 30. 9. 2024

§ 401 IZ ve znění do 30. 9. 2024

§ 402 IZ ve znění do 30. 9. 2024

§ 403 IZ ve znění do 30. 9. 2024

§ 406 IZ ve znění do 30. 9. 2024

§ 5 vyhlášky č. 191/2017 Sb.

§ 6 vyhlášky č. 191/2017 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání věřitelů změnil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 5. 2024, tak, že změnil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 1. 2024, sp. zn. 42 ICM 3581/2023, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 7. 2023, se zrušuje ve výroku o odmítnutí odvolání.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 22. 9. 2021, č. j. KSCB 46 INS 16496/2021-A-8 (zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne), Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „insolvenční soud“) [mimo jiné]: Zjistil úpadek dlužníků (R. Š. a V. Š.) [bod I. výroku], povolil jim oddlužení (bod II. výroku) a insolvenčním správcem dlužníků ustanovil ADL Insolvence, v. o. s. (bod III. výroku).

2. Usnesením ze dne 24. 2. 2023, č. j. KSCB 46 INS 16496/2021-B-49, insolvenční soud (mimo jiné):

[1] Urcil, že dlužníci jsou oprávněni podat návrh na povolení oddlužení (bod I. výroku).

[2] Schválil oddlužení dlužníků plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (bod II. výroku).

[3] Uložil dlužníkům, aby vydali insolvenčnímu správci ke zpeněžení přeplatek z daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2021 ve výši 37 524 Kč (bod V. výroku).

3. O odvolání věřitelů [1/ J. D. (dále jen „J. D.“) a 2/ E. D. (dále jen „E. D.“), společně též jen „věřitelé“] (proti bodu II. výroku usnesení insolvenčního soudu ze dne 24. 2. 2023) a dlužníků (proti bodu V. výroku usnesení insolvenčního soudu ze dne 24. 2. 2023) rozhodl Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 27. 7. 2023, č. j. KSCB 46 INS 16496/2021, 3 VSPH 311/2023-B-58, tak, že:

[1] Odmítl odvolání J. D. a E. D. (první výrok).

[2] Zrušil usnesení insolvenčního soudu ze dne 24. 2. 2023 v bodě V. výroku a věc v tomto rozsahu vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení (druhý výrok).

4. Odvolací soud – vycházející z § 218 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), a z § 406 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – odůvodnil odmítnutí odvolání J. D. a E. D. tím, že tito věřitelé nejsou k podání odvolání subjektivně oprávněni, jelikož nevyužili možnosti hlasovat proti přijatému způsobu oddlužení (plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty); v předložených hlasovacích lístcích (z 9. 5. 2022, B-17) pouze vyznačili (hlasovali), že nedoporučují vyhovět žádosti dlužníků o nižší splátky, když navržená nižší splátka není nijak odůvodněna, a zejména nesouhlasí se schválením oddlužení jako celku, když jím je sledován zjevně nepoctivý záměr. Nehlasovali však (nevyznačili svůj hlas) „pro“ ani „proti“ žádnému ze způsobů oddlužení.

5. Odvolací soud se neztotožnil s námitkou věřitelů, že za jejich „hlasování“ je třeba považovat jakýkoli jejich projev vůle směřující proti schválení oddlužení. Stanovil-li zákonodárce (výslovně) jako podmínku přípustnosti odvolání proti rozhodnutí o schválení oddlužení předchozí hlasování věřitele proti přijatému způsobu oddlužení (jako specifický formalizovaný způsob projevu vůle), zároveň tím vyjádřil, že projev vůle jinou formou než hlasováním není postačující pro naplnění této podmínky.

6. Samotné hlasování o přijetí způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů se realizuje prostřednictvím hlasovacích lístků (§ 401 a násl. insolvenčního zákona), které obsahují pro hlasování o způsobu oddlužení příslušné kolonky „pro“ a „proti“ ve vztahu ke každému možnému způsobu oddlužení. Hlasování je realizováno zaškrtnutím jedné z kolonek, čímž věřitel projevuje svou vůli co do možných způsobů oddlužení. Tato forma projevu vůle je ve vztahu k onomu hlasování jediná přípustná. Nepřichází v úvahu, aby soud následně dovozoval vůli věřitele z dalšího písemného obsahu hlasovacího lístku, natož z jeho dalších podání.

7. Proti prvnímu výroku usnesení odvolacího soudu ze dne 27. 7. 2023 podali J. D. a E. D. dne 15. 11. 2023 žalobu pro zmatečnost, majíce za to, že byli oprávněni k podání odvolání.

8. Usnesením ze dne 9. 1. 2024, č. j. 42 ICM 3581/2023-24 (zveřejněným v insolvenčním rejstříku 17. 1. 2024), insolvenční soud žalobu pro zmatečnost zamítl.
9. Insolvenční soud – vychází ze § 229 odst. 4 o. s. ř. a z § 398 odst. 1, § 401 odst. 1, § 403, § 404, § 405 odst. 1 a § 406 odst. 1 insolvenčního zákona – dospěl k následujícím závěrům:
10. Právní úpravu rozhodování o schválení oddlužení lze vyložit pouze tak, že věřitelé nemají možnost ovlivnit hlasováním rozhodnutí soudu o tom, zda oddlužení schválí; s jejich námitkami proti případnému schválení oddlužení je soud povinen se vypořádat pouze tehdy, jestliže hlasovali o přijetí způsobu oddlužení.
11. Žalobou pro zmatečnost napadené usnesení je správné. Věřitelé na hlasovacím lístku nehlasovali o způsobu plnění oddlužení a zároveň v žádném jiném svém podání v insolvenčním řízení neprojevili vůli, která by byla vyložitelná tak, že (ne)souhlasí s některým ze třech zákonem stanovených způsobů plnění oddlužení (zpeněžení majetkové podstaty, plnění splátkového kalendáře, plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty). Jedinou vůli, kterou projevili, bylo, aby soud oddlužení neschvaloval (o čemž podle zákonné úpravy nehlasují a hlasovat nemohou).
12. K odvolání věřitelů Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 22. 5. 2024, č. j. 42 ICM 3581/2023, 102 VSPH 175/2024-39 (KSCB 46 INS 16496/2021), potvrdil usnesení insolvenčního soudu ze dne 9. 1. 2024.
13. Odvolací soud – vychází ze § 229 odst. 4 o. s. ř. a z § 406 odst. 4 insolvenčního zákona – dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:
14. Odvolací soud se ztotožňuje se skutkovými zjištěními i právními závěry insolvenčního soudu, když ani v odvolacím řízení nevyšlo najevo nic, co by je mohlo zpochybnit.
15. Aktivní legitimaci k podání odvolání proti usnesení o schválení oddlužení má:
- [1] Věřitel, který hlasoval proti tomu způsobu oddlužení, který byl nakonec schválen. Od věřitele je vyžadováno aktivní hlasování proti danému způsobu oddlužení a nepostačí, že se hlasování zdrží nebo se jej nezúčastní; srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2018, sen. zn. [29 NSČR 114/2016](#) [jde o usnesení uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročníku 2019, pod číslem 99, které je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu].
- [2] Věřitel, který uplatnil námitky a současně hlasoval pro nebo proti přijetí „způsobu provedení oddlužení“.
- [3] Věřitel, který nebyl v důsledku nesprávného procesního postupu (soudu) zařazen do distribučního schématu schváleného splátkového kalendáře, i když nehlasoval o způsobu oddlužení; srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 4. 2016, „sp. zn.“ (správně sen. zn.) 3 VSPH 2109/2015.
16. Insolvenční soudy též nejsou povinny poučovat věřitele, že pro právo podat odvolání je nutná jeho aktivní účast při hlasování; srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2016, sen. zn. [29 NSČR 83/2014](#) (jde o usnesení uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 10, ročníku 2016, pod číslem 127).
17. V poměrech dané věci je patrné, že věřitelé nemají legitimaci podle § 406 odst. 4 insolvenčního zákona.

18. Ještě před povolením a schválením oddlužení podali věřitelé návrh na zrušení oddlužení (B-2), odůvodněný nepoctivým záměrem dlužníků. Následně (se stejnou argumentací) navrhovali neschválení oddlužení (B-16).

19. Z hlasovacích lístků věřitelů (B-17) pak jednoznačně vyplývá, že žádný z nich nehlasoval o způsobu oddlužení (hlasovací lístek nebyl v uvedených kolonkách zaškrtnut). Věřitelé pouze v kolonce pro stanovení jiné výše měsíční splátky uvedli, že:

„nesouhlasí s navrženým snížením splátky, které není nijak odůvodněno a zejména nesouhlasí se schválením oddlužení jako celku, když tímto je sledován zřejmě nepoctivý záměr“.

20. Tím, že v určených kolonkách hlasovacího lístku „nevyplnili“ stanovisko ke způsobu oddlužení, nesplnili podmínku přípustnosti odvolání dle § 406 odst. 4 insolvenčního zákona. (nehlasovali o způsobu oddlužení). Splnění této podmínky nelze dovozovat z věty v jiné části hlasovacího lístku (určené pro vyjádření ke snížení splátek dlužníka), totiž z věty, že věřitelé „nesouhlasí se schválením oddlužení jako celku“.

21. Výklad (interpretace) právního jednání je rozumovou činností směřující k poznání, jaké právní následky působí vůle účastníků vyjádřená slovy či konkludentním jednáním; interpretace tedy směřuje k určení obsahu právního jednání na základě účastníky projevované vůle. Interpretace právního jednání směřuje k odstranění nedostatků týkajících se srozumitelnosti a určitosti projevu vůle. Proto také platí, že závěr o nesrozumitelnosti či neurčitosti právního jednání lze učinit pouze tehdy, pokud se nesrozumitelnost či neurčitost projevu vůle nepodaří odstranit ani s pomocí interpretace. Interpretace vede ke zjištění následků právního jednání tím, že odstraňuje pochybnosti o tom, jakou vůli chtěl jednatel projevovat a jaké následky chtěl vyvolat svým jednáním. Je-li význam smluvních ujednání jasný a srozumitelný, aniž by vznikaly pochybnosti o jeho obsahu, je třeba takový význam respektovat a nelze jej měnit pod záminkou interpretace, a to ani v případě, že by se takový postup jevil v daném případě vhodný či rozumný; srov. Handlar, J. § 556 [Výklad právních jednání] in: Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2022 (dále jen „Lavický a kol.“), str. 1768.

22. Z právní teorie je tak zřejmé, že je-li význam právního jednání (v daném případě hlasovacího lístku) jednoznačný a nevyvolává-li pochybnosti o vůli jednatelů, je třeba jej respektovat a nelze jej měnit pod záminkou interpretace, a to ani v případě, že by snad věřitelům taková interpretace přivodila pro ně nyní pozitivní důsledky.

23. I kdyby však soud připustil interpretaci hlasovacího lístku věřitelů, tak dodává, že žádná výkladová metoda práva (ani logický výklad, jak namítají věřitelé) nevede k závěru, že věřitelé takto vyjádřili stanovisko k určitému způsobu oddlužení. Nelze totiž zaměňovat (jak činí věřitelé) povolení a schválení oddlužení a způsoby provedení oddlužení. Jestliže věřitel nesouhlasí s povolením nebo schválením oddlužení, nečiní tím (nemůže tím automaticky činit) volbu „provedení způsobu oddlužení“ (zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty). Hlasovací lístek věřitelů nevyvolává žádné pochybnosti ohledně vůle jednatelů (věřitelů); proto není třeba jej interpretovat (použít výkladové metody práva). O způsobu oddlužení dlužníků věřitelé nehlasovali.

24. Lze shrnout, že věřitelé v hlasovacím lístku pouze znovu zopakovali svůj postoj ke schválení oddlužení, aniž hlasovali o způsobu oddlužení. Jak správně uvedl insolvenční soud, insolvenční zákon nedává věřiteli právo hlasovat o (ne)povolení oddlužení nebo o jeho (ne)schválení. Názor věřitelů, že insolvenční soud postupoval při výkladu hlasovacího lístku a při posuzování důvodnosti žaloby pro zmatečnost formalisticky, tedy není správný.

II. Dovolání a vyjádření k němu

25. Proti usnesení odvolacího soudu podali věřitelé (společné) dovolání, jehož přípustnost vymezují ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, případně na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně otázky:

Lze vyloučit procesní způsobilost věřitele podat odvolání proti rozhodnutí o schválení oddlužení jen proto, že sice od počátku insolvenčního řízení nedoporučoval vyhovět „žádosti“ o povolení oddlužení a nesouhlasil se schválením oddlužení jako celku, avšak v hlasovacím lístku se dopustil formální chyby a nehlasoval vyznačením svého hlasu „pro“ nebo „proti“ způsobu oddlužení?

26. Dovolatelé namítají (poměřováno obsahem dovolání), že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.) a požadují, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

27. Dovolatelé nejprve reprodukuji průběh řízení (článek III. dovolání), načež k položené otázce argumentují (v článku IV. dovolání) v mezích uplatněného dovolacího důvodu následovně:

28. V tom, že odvolací soud odůvodnil (v usnesení napadeném žalobou pro zmatečnost) odmítnutí odvolání „nedostatečným“ vyplněním hlasovacího lístku (ač z podání mimo hlasovací lístky, ale též z hlasovacích lístků samotných, je zřejmé vyjádření nesouhlasu „s povolením oddlužení jako celku“), spatřují dovolatelé projev přepjatého formalismu.

29. Z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2020, sen. zn. [29 NSČR 106/2018](#), uveřejněného pod číslem 22/2021 Sb. rozh. obč. (z nějž se v dovolání cituje odstavec 43. odůvodnění), lze dále dovodit, že hlasoval-li věřitel mimo schůzi věřitelů vadně, insolvenční správce jej o tom neprodleně vyrozumí, jde-li o hlasování po zahájení insolvenčního řízení. Jestliže insolvenční soud nezajistil, aby insolvenční správce vyrozuměl věřitele o vadách hlasovacího lístku, nebo věřitele sám nevyrozuměl, jde o nesprávný úřední postup, v jehož důsledku bylo věřiteli znemožněno hlasování. Podá-li odvolání proti usnesení o schválení oddlužení věřitel, kterému znemožnil hlasování nesprávný úřední postup insolvenčního soudu a který se schváleným způsobem oddlužení nesouhlasí, je podle Nejvyššího soudu takové odvolání přípustné. Věřitel je totiž v postavení srovnatelném s postavením věřitele, k jehož hlasu insolvenční soud nesprávně nepřihlédl. To platí pouze za předpokladu, že hlasování věřitele mohlo mít vliv na volbu způsobu oddlužení.

30. Přitom v obdobné věci rozhodl odvolací soud odlišně (usnesením ze dne 9. 11. 2023, č. j. MSPH 79 INS 7166/2023, 1 VSPH 1090/2023-P1034-7).

III. Přípustnost dovolání

31. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

32. Dovolání v dané věci je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., a v posouzení dovoláním otevřené právní otázky jde o věc dovolacím soudem neřešenou.

IV. Důvodnost dovolání

33. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

34. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

35. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

36. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení občanského soudního řádu, insolvenčního zákona a vyhlášky č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „vyhláška“):

§ 229 (o. s. ř.)

(...)

(4) Žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout rovněž pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo odmítnuto odvolání nebo kterým bylo zastaveno odvolací řízení, jakož i pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí odvolání nebo dovolání pro opožděnost.

§ 398 (insolvenčního zákona) Způsoby oddlužení

(1) Oddlužení lze provést zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

(...)

§ 399 (insolvenčního zákona)

(1) Není-li dále stanoveno jinak, použije se o hlasovacím právu věřitelů při oddlužení obdobně § 49 až 53. K projednání způsobu oddlužení a hlasování o jeho přijetí dochází na schůzi věřitelů svolané za tím účelem na návrh nadpoloviční většiny věřitelů, jejichž pohledávky počítané podle výše (§ 49 odst. 1) činí zároveň nadpoloviční většinu nezajištěných přihlášených pohledávek, do 7 dnů od zveřejnění zprávy o přezkumu a zprávy pro oddlužení v insolvenčním rejstříku nebo za podmínek stanovených tímto zákonem mimo schůzi věřitelů; jinak rozhodne o způsobu oddlužení insolvenční soud. Obdobně to platí pro hlasování věřitelů o tom, zda doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

(2) Dlužníku a insolvenčnímu správci doručí insolvenční soud předvolání na schůzi věřitelů podle odstavce 1 do vlastních rukou s poučením o nezbytnosti jejich účasti. Insolvenční správce je povinen se schůze věřitelů podle odstavce 1 osobně zúčastnit. Dlužník je povinen zúčastnit se takové schůze osobně a zodpovědět dotazy přítomných věřitelů.

(3) Schůzi věřitelů k projednání způsobu oddlužení insolvenční soud nesvolá nebo již svolanou

schůzi věřitelů zruší, jestliže k tomu oprávnění věřitelé hlasovali o přijetí způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů a některý ze způsobů oddlužení získal většinu hlasů podle § 402 odst. 3; obdobně to platí pro hlasování věřitelů o tom, zda doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Výsledky hlasování v takovém případě zveřejní vyhláškou.

§ 400 (insolvenčního zákona)

(1) O přijetí způsobu oddlužení mohou věřitelé hlasovat i mimo schůzi věřitelů, a to i před podáním návrhu na povolení oddlužení nebo i před podáním insolvenčního návrhu, jestliže měli možnost seznámit se s informacemi, které svým obsahem a rozsahem odpovídají informacím, které musí být obsaženy v návrhu na povolení oddlužení a v jeho přílohách. Obdobně to platí pro hlasování věřitelů o tom, zda doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

(2) Výsledky hlasování dosažené mimo schůzi věřitelů se připočtou k výsledkům hlasování dosažených na schůzi věřitelů. Je-li rozpor mezi hlasováním věřitele mimo schůzi věřitelů a jeho hlasováním na schůzi věřitelů, považuje se za rozhodné hlasování věřitele na schůzi věřitelů; o tom insolvenční soud tohoto věřitele neprodleně vyrozumí.

§ 401 (insolvenčního zákona)

Hlasování mimo schůzi věřitelů

(1) Hlasují-li věřitelé o přijetí způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů po zahájení insolvenčního řízení, k jejich hlasu se přihlíží jen tehdy, hlasují-li písemně, podáním výslovně označeným jako „Hlasovací lístek“, které nesmí obsahovat žádný jiný procesní úkon, ze kterého je nepochybné, jak hlasovali, a na kterém je úředně ověřena pravost jejich podpisu, a bylo-li toto podání obsahující všechny náležitosti doručeno insolvenčnímu soudu nejpozději v den předcházející schůzi věřitelů; § 43 občanského soudního řádu se nepoužije.

(...)

(3) O tom, že k hlasování věřitele mimo schůzi věřitelů nelze přihlídnout z důvodů podle odstavců 1 a 2, tohoto věřitele neprodleně vyrozumí

a/ insolvenční správce, jde-li o hlasování po zahájení insolvenčního řízení,

b/ dlužník, jde-li o hlasování před zahájením insolvenčního řízení.

(4) Postup podle odstavců 1 až 3 se obdobně uplatní pro hlasování věřitelů o tom, zda doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

(5) Náležitosti hlasovacího lístku stanoví prováděcí právní předpis.

§ 402 (insolvenčního zákona)

(1) Právo hlasovat o způsobu oddlužení mají pouze nezajištění věřitelé, kteří včas přihlásili svou pohledávku. Zajištění věřitelé nehlasují ani v rozsahu, ve kterém je podle znaleckého posudku vypracovaného v insolvenčním řízení po rozhodnutí o úpadku hodnota zajištění nižší než výše zajištěné pohledávky. Právo hlasovat nemají osoby dlužníkovi blízké a osoby, které tvoří s dlužníkem koncern.

(2) Svůj souhlas se způsobem oddlužení není věřitel oprávněn změnit.

(3) O způsobu oddlužení rozhodne schůze věřitelů prostou většinou hlasů nezajištěných věřitelů počítanou podle výše jejich pohledávek; obdobně to platí pro hlasování věřitelů mimo schůzi věřitelů.

(4) Postup podle odstavců 1 až 3 se obdobně uplatní pro hlasování věřitelů o tom, zda doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

(5) Jestliže ani jeden ze způsobů oddlužení nezíská prostou většinu hlasů nezajištěných věřitelů podle odstavce 3, rozhodne insolvenční soud v rozhodnutí o schválení oddlužení (§ 406) o provedení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

§ 403 (insolvenčního zákona)

(...)

(2) Věřitelé, kteří hlasovali o přijetí způsobu oddlužení, mohou namítat, že zde jsou skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení. Tyto námitky mohou uplatnit nejpozději do skončení schůze věřitelů, která rozhodovala o způsobu oddlužení; v případě, že schůze věřitelů svolána nebude, do 7 dnů od zveřejnění zprávy pro oddlužení v insolvenčním rejstříku. K později vzneseným námitkám a k námitkám uplatněným věřiteli, kteří nehlasovali o přijetí způsobu oddlužení, se nepřihlíží. Platí, že věřitelé, kteří včas neuplatnili námitky podle věty první, souhlasí s oddlužením bez zřetele k tomu, zda dlužník má dluhy z podnikání.

(3) O včas podaných námitkách podle odstavce 2 uplatněných oprávněnými osobami rozhodne insolvenční soud nejpozději v rozhodnutí podle § 404 nebo 405; za účelem jejich projednání může nařídít jednání, ke kterému předvolá dlužníka, insolvenčního správce, věřitelský výbor a věřitele, kteří podali námitky. Proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné.

§ 406 (insolvenčního zákona)

(1) Neshledá-li důvody k vydání rozhodnutí podle § 405, insolvenční soud oddlužení schválí. Schválením oddlužení jsou vázáni jak dlužník, tak věřitelé, včetně věřitelů, kteří s oddlužením nesouhlasili nebo o něm nehlasovali.

(...)

(4) Odvolání proti rozhodnutí o schválení oddlužení může podat pouze věřitel, který hlasoval proti přijetí schváleného způsobu oddlužení. Proti rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty může podat odvolání také dlužník, jehož žádosti o stanovení jiné výše měsíčních splátek insolvenční soud nevyhověl, dlužník, je-li důvodem odvolání tvrzení, že mu soud uložil povinnost vydat ke zpeněžení majetek, který podle tohoto zákona není povinen vydat, nebo věřitel, který nesouhlasí se stanovením jiné výše měsíčních splátek a který proti tomu hlasoval.

(...)

§ 431 (insolvenčního zákona) Zmocňovací ustanovení

Ministerstvo stanoví vyhláškou

a/ náležitosti a formuláře návrhu na vstup do insolvenčního řízení místo věřitele, soupisu, vyrozumění o uplatnění pohledávky za majetkovou podstatou nebo pohledávky jí postavené na roveň, seznamu přihlášených pohledávek, přihlášky pohledávek, hlasovacích lístků, návrhu na povolení oddlužení, záznamu o jednání insolvenčního správce s dlužníkem v oddlužení, zprávy o přezkumu, zprávy pro oddlužení, zprávy o plnění oddlužení, zprávy o splnění oddlužení, popření pohledávky přihlášeným věřitelem, konečné zprávy a zprávy o plnění reorganizačního plánu, dále náležitosti záznamu podle § 85, výzvy k podávání přihlášek pohledávek, vyrozumění o soupisu, reorganizačního plánu a zprávy o reorganizačním plánu a dále náležitosti manipulace s přihláškami pohledávek, pravidla pro jejich úschovu a nahlížení do nich,

(...)

Hlasovací lístek § 3 (vyhlášky)

Hlasovací lístek obsahuje

- a/ označení „Hlasovací lístek“,
- b/ označení insolvenčního soudu a spisovou značku, pod níž je insolvenční řízení vedeno, nejde-li o hlasování mimo schůzi věřitelů před zahájením insolvenčního řízení,
- c/ označení dlužníka,
- d/ označení věřitele včetně adresy pro doručování, pokud je odlišná od bydliště nebo sídla věřitele,
- e/ údaje o přihlášce pohledávky, ohledně níž věřitel vykonává hlasovací právo,
 - 1. celkovou výši pohledávek věřitele s rozlišením celkové výše zajištěných i nezajištěných pohledávek a označení přihlášky pohledávky, které se věřitel pro účely hlasování dovolává; toto označení se nevyžaduje, jde-li o hlasování před zahájením insolvenčního řízení, a
 - 2. údaje o osobě, která přihlášku podala, pokud jde o osobu odlišnou od hlasujícího věřitele,
- f/ údaj o tom, zda byla pohledávka zjištěna, je-li věřiteli znám,
- g/ vymezení předmětu hlasování,
- h/ informace o hlasování věřitele,
- i/ údaje o osobě, která hlasovací lístek podepsala, jde-li o osobu odlišnou od věřitele,
- j/ datum hlasování a
- k/ úředně ověřený podpis.

§ 4 (vyhlášky)

(...)

(3) Je-li předmětem hlasování způsob oddlužení dlužníka, nebo zda věřitelé doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, obsahuje vymezení předmětu hlasování rovněž informaci, zda jde o hlasování před či po zahájení insolvenčního řízení.

§ 5 (vyhlášky)

(...)

(2) Jde-li o hlasování o způsobu oddlužení dlužníka, uvádí se, zda věřitel hlasuje pro nebo proti oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka nebo plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty nebo zda věřitel hlasuje proti všem těmto způsobům oddlužení dlužníka.

§ 6 (vyhlášky)

(...)

(2) Jde-li o hlasování o způsobu oddlužení dlužníka, nebo zda věřitelé doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, uvádí se rovněž prohlášení věřitele, že v celém rozsahu pohledávky, jíž hlasuje, je nezajištěným věřitelem.

37. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platil § 229 odst. 4 o. s. ř. již v době vydání rozhodnutí o úpadku dlužníků (22. 9. 2021) a později nedoznal změn. Také ustanovení insolvenčního zákona a vyhlášky platila v citované podobě již v době vydání rozhodnutí o úpadku dlužníků (22. 9. 2021) a do 30. 9. 2024 nedoznala změn. S přihlédnutím k části první článku II. (Přechodná ustanovení) bodu 1. zákona č. 252/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, se pro dané insolvenční řízení (a spory jím vyvolané) uplatní insolvenční zákon ve znění účinném do 30. 9. 2024 i v době od 1. 10. 2024 [s výjimkou nastavenou pro § 75 a § 109 odst. 1 písm. c/ a § 412a odst. 3 insolvenčního zákona v části první článku II. (Přechodná ustanovení) bodu 2. a 3. zákona č. 252/2024 Sb.].

38. Ve shora ustaveném právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřené právní otázce následující závěry:

39. V usnesení ze dne 22. 12. 2015, sen. zn. [29 ICdo 6/2014](#), uveřejněném pod číslem 51/2017 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 51/2017“), Nejvyšší soud ozřejmil, že věřitelem, který podle § 406 odst. 4 insolvenčního zákona nemá právo odvolání proti usnesení o schválení oddlužení, jelikož nehlasoval o způsobu oddlužení, se rozumí jak věřitel, který nehlasoval („zdržel se hlasování“) tím, že zůstal zcela nečinný (nevyužil možnosti hlasovat mimo schůzi věřitelů a na schůzi věřitelů se nedostavil), tak věřitel, který svou „aktivitu“ navenek projevil jen tím, že se sice dostavil na schůzi věřitelů, ale přesto nehlasoval o způsobu oddlužení (výslovně prohlásil, že se hlasování zdržuje). Tamtéž Nejvyšší soud vysvětlil, že věřiteli nic nebrání v tom, aby (je-li přesvědčen, že nejsou předpoklady pro provedení oddlužení žádným z možných způsobů oddlužení) hlasoval proti oběma způsobům oddlužení označeným v § 398 odst. 1 insolvenčního zákona (tehdy šlo o oddlužení zpeněžením

majetkové podstaty a o oddlužení plněním splátkového kalendáře). V takovém případě mu též vždy náleží právo odvolání proti usnesení insolvenčního soudu o schválení oddlužení, bez zřetele k tomu, zda schváleným způsobem oddlužení byl způsob, který (v důsledku obou hlasování) vzešel z rozhodnutí o způsobu oddlužení přijatého schůzí věřitelů nebo ze způsobu oddlužení určeného insolvenčním soudem (poté, co schůze věřitelů nepřijala rozhodnutí o způsobu oddlužení).

40. Nejvyšší soud v [R 51/2017](#) také dovedl, že insolvenční zákon ani ve spojení s § 5 o. s. ř. nepředjímá potřebu poučit věřitele na schůzi věřitelů (nebo při jejím svolání) o tom, že nebudou-li hlasovat o způsobu oddlužení, vyloučí se tím z možnosti podat odvolání proti usnesení o schválení oddlužení. K tomu budiž dodáno, že v [R 51/2017](#) šlo o hlasování na schůzi věřitelů podle insolvenčního zákona ve znění, podle kterého byla schůze věřitelů při oddlužení povinná (taková úprava platila do 30. 6. 2017).

41. V usnesení ze dne 30. 6. 2020, sen. zn. [29 NSČR 72/2018](#), Nejvyšší soud při výkladu insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. 5. 2019 uzavřel, že pro platnost hlasování nezajištěného věřitele o způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů (prostřednictvím hlasovacího lístku) není nutné, aby byla svolána a konána schůze věřitelů podle § 399 odst. 1 insolvenčního zákona (který s účinností od 1. 7. 2017 při oddlužení podmiňuje její svolání návrhem věřitelů s požadovaným kvórem).

1) K vůli projevené hlasování mimo schůzi věřitelů

42. Odvolací soud v dovolání napadeném usnesení založil své úvahy na výkladu právního jednání (dovolával se závěrů obsažených v díle Lavický a kol. k výkladu § 556 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku). Tato jeho argumentace je nicméně právně bezcenná (nesprávná), jelikož se týká výkladu právního jednání podle práva hmotného (projev vůle vyjádřený v hlasovacích lístcích dovolatelů vykládá podle pravidel práva hmotného).

43. V daném případě šlo o hlasování o způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů (tzv. korespondenční hlasování) uskutečněné po zahájení insolvenčního řízení, upravené § 401 odst. 1 insolvenčního zákona. Určuje-li označené ustanovení, že při takovém hlasování se přihlíží k hlasu věřitelů jen tehdy, hlasují-li písemně, podáním výslovně označeným jako „Hlasovací lístek“, které nesmí obsahovat „žádný jiný procesní úkon“, pak odtud současně plyne, že samo podání („Hlasovací lístek“), kterým věřitel hlasuje o způsobu oddlužení, je „procesním úkonem“. To ostatně potvrzuje i ta pasáž zkoumaného ustanovení, která v části věty za středníkem pro takové podání výslovně vylučuje použitelnost § 43 o. s. ř. (taková úprava má smysl jen u procesních úkonů, vady hmotněprávních jednání se jí neřídí).

44. Při respektu k zásadám, jež zkoumání smyslu a účelu zákona nastavil Ústavní soud (pojmenováním podmínek priority výkladu *e ratione legis*) např. již ve stanovisku svého pléna ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. [Pl. ÚS-st.-1/96](#), uveřejněném pod číslem 9/1997 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu, neshledává Nejvyšší soud závěr, že podání („Hlasovací lístek“), kterým věřitel hlasuje o způsobu oddlužení, je „procesním úkonem“, plynoucí z jazykového výkladu dané normy (z doslovného znění daného ustanovení) rozporným ani se smyslem a účelem daného ustanovení (s jeho teleologickým výkladem).

45. Procesním úkonem je typově projev vůle účastníka soudního řízení adresovaný soudu a směřující k uplatnění procesních práv, ke splnění procesních povinností nebo k jiným procesním následkům, které s takovým projevem právní předpisy spojují. Každý projev vůle, který účastník učinil vůči soudu a kterým sleduje právní následky v procesněprávním vztahu, je procesním úkonem. Srov. shodně v literatuře např. Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009, str. 258. Procesním úkonem nicméně nemusí být jen podání adresované

přímo soudu. Může jít o projev vůle učiněný v rámci daného soudního řízení přímo proti některému z jeho procesních subjektů proto, že tak stanoví (předpokládá) zákon, přičemž role soudu se v takovém případě může omezit na plnění kontrolních funkcí [posouzení, zda podání, jež má mít zákonem předvídané procesní následky, tyto následky vyvolalo, tak aby se i jeho prostřednictvím naplnil (mohl naplnit) účel daného soudního řízení]. Srov. k tomu v literatuře např. již Hora, V.: Československé civilní právo procesní, díl II., vydání první (nákladem vlastním), Praha 1922 (dále jen „Hora“), str. 107-108, nebo Coufalík, P.: Vzájemný vztah právních jednání a procesních úkonů. In: Bejček, J., Fiala, J., Koukal, P., Šilhán, J., Valdhans, J.: Dny práva 2016 - Days of Law 2016, Část VIII. Právní jednání, Masarykova univerzita, Brno 2017, a v judikatuře např. odstavec 60. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2023, sen. zn. [29 ICdo 137/2022](#), uveřejněného pod číslem 62/2024 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 62/2024“).

46. Podání („Hlasovací lístek“), kterým věřitel hlasuje o způsobu oddlužení, odpovídá výše rozebranému pojetí procesního úkonu. Jde o jednostranné podání účastníka insolvenčního řízení (§ 14 odst. 1 insolvenčního zákona) adresované procesnímu subjektu, jímž je insolvenční soud (§ 9 písm. a/ insolvenčního zákona). Současně jde o podání, jehož existenci insolvenční zákon při hlasování o způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů předpokládá (§ 401 odst. 1 insolvenčního zákona) a které vyvolává (je-li učiněno) zákonem předvídané procesní účinky [podle § 400 insolvenčního zákona ve spojení s § 402 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona takto hlasující věřitel může svým hlasem závazně (spolu)rozhodnout o způsobu oddlužení].

47. Procesní úkony se liší od právních jednání (jednání podle práva hmotného) především v tom, že právní účinky nevyvolávají samy o sobě, nýbrž až ve spojení s dalšími procesními úkony soudu či účastníků, jež jim v průběhu občanského soudního řízení předcházejí nebo po nich následují. Občanské soudní řízení (proces) samo směřuje (zejména jde-li o tzv. „sporné řízení“) k odhalení vad vůle, k nimž došlo při soukromoprávních jednáních stran, a soudním rozhodnutím pak mají být odčiněny účinky vadných projevů vůle při soukromoprávních jednáních. Je proto pojmově vyloučeno, aby pro omyl, který se projevil neshodou mezi jeho vůlí a jejím projevem, účastník řízení napadl platnost svého procesního úkonu, jehož prostřednictvím se uskutečňuje vlastní cíl občanského soudního řízení. Každý procesní úkon je proto nutno posuzovat podle toho, jak byl navenek projeven, nikoliv podle toho, jestli mezi projeveným procesním úkonem a vnitřní vůlí jednajícího je skutečný souhlas. Ani podstatný omyl účastníka mezi tím, co procesním úkonem projevil, a tím, co jím projeviti chtěl, nemá žádný vliv na procesní úkon a jeho účinnost. Srov. např. již usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. [29 Odo 649/2001](#), uveřejněné pod číslem 11/2006 Sb. rozh. obč., jehož závěry Nejvyšší soud potvrdil v usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2012, sp. zn. [31 Cdo 2847/2011](#), uveřejněném pod číslem 72/2012 Sb. rozh. obč., a zopakoval je v odstavci 53. stanoviska pléna Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. [Plsn 1/2015](#), uveřejněného pod číslem 1/2017 Sb. rozh. st. V literatuře srov. k tomu např. opět Hora, str. 111-112, nebo Macur, J.: Lze posuzovat procesní jednání stran podle ustanovení hmotného práva o vadách právních úkonů? Právní rozhledy číslo 11, ročník 1995, str. 440-443.

48. Hora k uvedenému výstižně poznamenává (str. 111), že:

„Procesní úkony nejsou samostatné, nepůsobí každý o sobě právních účinků, předchozí procesní úkon je podkladem a oporou pro další procesní úkony tak, jako kámen a cihla v budově, a teprve všechny dohromady tvoří celek; vybourávání jednotlivých kamenů a dodatečné odstraňování jich musí přirozeně vésti ku zřícení celé budovy. Procesem mají vady vůle, jež se sběhly při soukromoprávních jednáních, býti odhaleny, rozhodnutím soudním mají býti účinky vadných projevů soukromoprávních odčiněny. Kam by se však dospělo, když by bylo připuštěno, aby se mohlo jednotlivým prohlášením procesním z důvodu vad vůle odporovati a tím snad v rámci původního procesu nekonečnou řadu jiných procesů připouštěti, jichž předmětem by byly procesní úkony samy?“

49. Závěry formulované k procesním úkonům činěným v občanském soudním řízení sporném lze v dotčeném ohledu beze zbytku převzít i ohledně procesních úkonů (procesních podání) činěných v insolvenčním řízení, které je zvláštním druhem občanského soudního řízení (srov. již odstavec 41. odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2023, sen. zn. [29 NSČR 141/2022](#), a odstavce 62. až 64. odůvodnění [R 62/2024](#)).

50. Posouzení, zda příslušný procesní úkon (procesní podání) vyvolal (podle toho, jak byl navenek projeven) zákonem předvídané účinky, nebo zda má vady (a jaké následky takové vady mají) se děje na základě příslušného procesního předpisu; v insolvenčním řízení typově na základě insolvenčního zákona, s možností přiměřené aplikace občanského soudního řádu nebo zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (jsou-li splněny předpoklady formulované v § 7 insolvenčního zákona); srov. shodně odstavec 65. odůvodnění [R 62/2024](#).

51. Pro odpověď na otázku, zda a jak dovolatelé hlasovali (prostřednictvím hlasovacích lístků) o způsobu oddlužení, tedy není významné, jakou vůli při tomto hlasování zamýšleli projevit, nýbrž to, jakou vůli navenek skutečně projeví.

52. Odvolací soud obsah zkoumaných hlasovacích lístků (B-17) výstižně shrnul (srov. reprodukci napadeného usnesení v odstavci 19. odůvodnění shora). Na takto ustaveném základě pak lze přisvědčit závěru odvolacího soudu, že dovolatelé v těchto hlasovacích lístcích (jež mají podobu formuláře, který na svých webových stránkách nabízí pro účely korespondenčního hlasování v insolvenčním řízení k použití Ministerstvo spravedlnosti) neprojeví vůli hlasovat proti způsobům oddlužení (tento závěr odvolacího soudu je ve výsledku správný).

2) K postupu podle § 401 odst. 3 insolvenčního zákona

53. Žalobou pro zmatečnost napadenému usnesení odvolacího soudu a stejně tak oběma usnesením, jimiž soudy o této žalobě rozhodovaly, však lze vytknout (jak přílehavě namítají dovolatelé), že v nich chybí jakákoli úvaha na téma dodržení postupu podle § 401 odst. 3 insolvenčního zákona.

54. Hlasovací lístky (B-17) datované 9. 5. 2022 došly insolvenčnímu soudu (prostřednictvím datové schránky) 10. 5. 2022, přičemž insolvenční soud vydal usnesení o schválení oddlužení dlužníků plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty až 24. 2. 2023. Při hlasování po zahájení insolvenčního řízení (o které šlo v této věci) ukládá § 401 odst. 3 písm. a/ insolvenčního zákona insolvenčnímu správci, aby hlasujícího věřitele vyrozuměl o tom, že k hlasování věřitele mimo schůzi věřitelů nelze přihlídnout z důvodů podle § 401 odst. 1 insolvenčního zákona (tedy též proto, že podle hlasovacího lístku není nepochybné, jak hlasoval), „neprodleně“.

55. Požadavek, aby šlo o vyrozumění provedené „neprodleně“, nepochybně vystihuje zákonnou procesní lhůtu kratší, než je lhůta „bez zbytečného odkladu“, kterou ustálená judikatura Nejvyššího soudu, Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu pojímá zásadně jako lhůtu v řádu dnů, maximálně týdnů (srov. k tomu např. odstavce 67. až 69. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2023, sp. zn. [29 Cdo 1573/2021](#), uveřejněného pod číslem 93/2024 Sb. rozh. obč.). Odtud plyne, že v době od 10. 5. 2022 do 24. 2. 2023 měl insolvenční správce dostatek času (mnohonásobně více, než je čas vymezený slovem „neprodleně“) vyrozumět dovolatele (věřitele) o jejich vadném korespondenčním hlasování. Insolvenční soud pak měl rovněž dostatek času prověřit před rozhodnutím o schválení oddlužení (v mezích své dohlédací činnosti i pro účely přezkoumání předpokladů pro schválení oddlužení ve smyslu § 402 insolvenčního zákona), zda insolvenční správce povinnost vyrozumět dovolatele (věřitele) o jejich vadném korespondenčním hlasování včas a řádně splnil.

56. Právní posouzení věci odvolacím soudem, jež tuto otázku pomíjí, tak správné není.

3) K podobě hlasovacího lístku

57. Pro konečný výsledek dovolacího řízení je nicméně podstatná (určující) ještě další právní skutečnost.

58. Insolvenční zákon svěřuje vymezení náležitostí hlasovacího lístku prováděcímu právnímu předpisu (srov. § 401 odst. 5 insolvenčního zákona i zmocnění obsažené v § 431 písm. a/ insolvenčního zákona). Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 191/2017 Sb., která tak činí (náležitosti hlasovacího lístku pro účely hlasování o způsobu oddlužení vymezuje) v § 3 až § 6. Oproti úpravě týkající se přihlášky pohledávky (§ 176 věta druhá insolvenčního zákona) nebo návrhu na povolení oddlužení (§ 391 odst. 4 insolvenčního zákona) neukládá insolvenční zákon (v § 401 nebo jinde) věřitelům podat hlasovací lístek pouze na formuláři. O platný hlasovací lístek (tedy) půjde při hlasování o přijetí způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů po zahájení insolvenčního řízení, i když jej sepíše sám hlasující věřitel, který přitom dodrží obsahové i formální náležitosti takového procesního úkonu předepsané § 401 odst. 1 insolvenčního zákona a podrobněji rozvedené v § 3 až 6 vyhlášky. Na druhé straně ovšem platí, že nabízí-li Ministerstvo spravedlnosti jako autor prováděcího předpisu (vyhlášky) na svých webových stránkách k využití pro věřitele formulářovou podobu takového procesního úkonu, nelze v právním státu, jímž Česká republika je (jak deklarováno článkem 1 odst. 1 Ústavy), připustit, aby nedostatky formuláře byly přičteny na vrub věřitele, který jej použil.

59. Z formuláře hlasovacích lístků použitých dovolateli (B-17), jenž odpovídá podobě prázdného formuláře těchto hlasovacích lístků umístěného na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti, se přitom podává, že článek V. formuláře, nadepsaný „Předmět a způsob hlasování“ obsahuje:

[1] jednak možnosti, jimiž má (může) věřitel hlasovat „ve věci způsobu oddlužení dlužníka“ [„pro“ nebo „proti“ způsobu oddlužení „zpeněžením majetkové podstaty“, „pro“ nebo „proti“ způsobu oddlužení „plnění splátkového kalendáře“ (s doplněním o poznámku, že tato možnost platí „pouze v řízeních, která byla zahájena a v nichž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka do 31. 5. 2019“) a „pro“ nebo „proti“ způsobu oddlužení „plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty“],

[2] jednak možnosti, jimiž má (může) věřitel hlasovat „ve věci doporučení vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře“ („doporučuji“ nebo „nedoporučuji“ a „odůvodnění“).

60. Taková úprava formuláře je hrubě nepřesná již proto, že možnost (ne)doporučit žádost dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek nabízí věřitelům k hlasování jen při „oddlužení plněním splátkového kalendáře“, tedy pro způsob oddlužení, který se podle jiné části téhož formuláře může uplatnit „pouze v řízeních, která byla zahájena a v nichž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka do 31. 5. 2019“. Z dikce § 401 odst. 4 insolvenčního zákona je přitom zjevné, že hlasovat o tom, zda doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek, mají věřitelé i při „oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty“.

61. Především však jde o úpravu odporující pro hlasování věřitelů o způsobu oddlužení po zahájení insolvenčního řízení dikci § 401 odst. 1 insolvenčního zákona, konkrétně jednoznačně formulovanému příkazu, podle kterého takové podání (podání, které musí být výslovně označeno jako „Hlasovací lístek“) „nesmí obsahovat žádný jiný procesní úkon“. „Jiným procesním úkonem“, který podle § 401 odst. 1 insolvenčního zákona nesmí být obsažen v hlasovacím lístku, jímž věřitel hlasuje o způsobu oddlužení po zahájení insolvenčního řízení, je i procesní úkon (jiný hlasovací lístek), jímž věřitel hlasuje o něčem jiném (např. právě o tom, zda doporučuje vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek). Pravidlo, podle kterého postup podle § 401 odst. 1 až 3 insolvenčního zákona „se obdobně uplatní pro hlasování věřitelů o tom, zda doporučují vyhovět

žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty“ (§ 401 odst. 4 insolvenčního zákona), nemá (nesmí být) vykládáno tak, že dovoluje spojit do jednoho hlasování dva hlasovací lístky. Takový postup by vedl k popření smyslu dané úpravy, jímž je právě to, aby nebylo nutné pátrat v příslušné listině po tom, jaké další procesní úkony obsahuje a aby se hlasování věřitelů v těch případech, kdy je předpokládá insolvenční zákon, nepropojovala způsobem, jenž může rozmnožit (ať již z iniciativy věřitele, který projeví snahu hlasovat o různých věcech naráz, nebo na základě vadně sestaveného formuláře) závady v projevu vůle věřitele při hlasování, jež má (musí) být jednoznačné.

62. Ostatně, právě k takovému konci vedlo spojení hlasovacích lístků (procesních úkonů), jimiž se mělo hlasovat jak o způsobu oddlužení, tak o tom, zda věřitel doporučuje vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek, do jednoho formuláře v poměrech této věci. Ve formuláři dovolatelé projevili svou vůli (hlasovali) jen ve vztahu k tomu, zda doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek (označením možnosti „nedoporučuji“) a v části vyhrazené odůvodnění tohoto hlasování přičinili poznámku, podle které „zejména nesouhlasí se schválením oddlužení jako celku, když tímto je sledován nepoctivý záměr“, ačkoli v té části formuláře, ve které měli hlasovat o způsobu oddlužení, neoznačili žádnou možnost.

V. Závěr

63. Soudy nižšího stupně tedy pochybily, jestliže nevzaly v potaz, že formulář hlasovacího lístku pro hlasování o způsobu oddlužení po zahájení insolvenčního řízení nabízený věřitelům na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti (dovolateli použitý) nespĺňuje požadavky kladené na jeho obsah v § 401 odst. 1 insolvenčního zákona. Jejich právní posouzení věci tak není správné, jelikož popsany nedostatek nedovoloval odmítnout odvolání věřitelů proti usnesení o schválení oddlužení.

64. Odvolací soud tedy rozhodl nesprávně, přičemž dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout. Nejvyšší soud proto změnil napadené usnesení v tom duchu, že vyhověl žalobě pro zmatečnost směřující proti výroku o odmítnutí odvolání obsaženému v usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 7. 2023, č. j. KSCB 46 INS 16496/2021, 3 VSPH 311/2023-B-58, a dotčený výrok zrušil (§ 243d odst. 1 písm. b/ o. s. ř.).